

Nytt regelverk kan bety slutten for norske øko-tomater

Godt norsk: Blir det mer import av tomater med det nye regelverket?

I pose og sekk: I dag dyrkes de aller fleste tomater og agurker i norske drivhus i sekk. Det nye økologiregelverket som innføres neste år, krever at disse vekstene dyrkes rett i jorda. Foto: Voll Økologiske Gartneri

Fra 1. januar neste år implementeres nytt økologiregelverk i EU og Norge. Det kan bety kroken på døra for mesteparten av den økologiske produksjonen av agurk og tomat i Norge.

Marit Haugdahl

marit@dagligvarehandelen.no

Sist uke ble det nye regelverket sendt på høring til de berørte partene. Høringsfristen er 6. april.

– Ojsann, utbryter tomatbonde Eirik Voll når Dagligvarehandelen

ringer og forteller om innholdet i høringsdokumentet.

Han eier og driver Voll Økologiske Gartneri på Rennesøy i Rogaland, som produserer rundt 70 tonn økologisk tomat på sine 2500 kvadratmeter – hvilket dekker alt av norskprodusert økologisk tomat i hele Coop Norge.

– Hva betyr dette for deg?

– Hvis dette blir en realitet, er det kroken på døra for min del. Hvis ikke må jeg gå over til konvensjonell drift. Dette er dramatisk! Jeg er rett og slett litt sjokkert nå.

Lav etterspørsel

Voll utdyper hvorfor EUs nye øko-

logiregelverk er så problematisk for norske produsenter:

– Hvis vi skal gå vekk fra å dyrke på såkalt «avgrenset medium» og heller dyrke i jord, er det ikke mange som vil prøve å få til økologisk produksjon i Norge. Mange av veksthusene her i fylket står på pukk eller fjell, og ikke på et jorde. Det er ikke jord under til å dyrke i, rett og slett. Så det der blir et stort problem, erkjenner øko-bonden.

Selv har han drevet med økologiske tomater i 11 år, og som de fleste andre startet han i det små.

– Det går fremover, og vi merker at etterspørselen øker, men det går ikke fort, sier han.

– Steingale

Bonden er enig i Mattilsynets vurderinger (se egen sak) om at det trolig ikke vil lønne seg å legge om til økologisk drift i henhold til de nye reglene.

– Vi som driver med økologisk produksjon i drivhus i Norge, har et altfor lite volum til at det vil lønne seg å bygge nytt på et jorde. Det vil være altfor kostbart med alt for høy risiko, sier Voll.

– Hvis ikke vi kan dyrke i sekker slik vi gjør i dag, vil det bli veldig vanskelig. Dette er «steingale» etter mitt syn, sier han.

– Det er altså ikke det helt store markedet. Med de nye reglene er jeg redd for at alt blir import. 🛒

– Ønsker fortsatt norske øko-tomater

– Sammen med våre dyktige produsenter skal Coop fortsatt være en pådriver for å utvikle øko-markedet. Vi ønsker absolutt å tilby våre kunder og medeiere norske øko-tomater, også i fremtiden, sier Coop Norges miljøsjef Knut Lutnæs til Dagligvarehandelen.

Coop står på Mattilsynets høringsliste, og lover at de vil studere forslaget til regelverksendring grundig før de gir sitt svar på høringen.

– Vanskeligere å rekruttere nye

Marit Haugdahl

marit@dagligvarehandelen.no

Astrid Sigaard Andersen i Norsk Landbruksrådgiving tror det blir vanskeligere å rekruttere nye økologiske tomat- og agurkprodusenter med det nye regelverket.

– Er det mer økologisk å dyrke i jorda enn i sekk?

– Godt spørsmål! Jeg tror ikke det. Det viktigste er vel at man har organisk gjødsel og ingen plantevernmidler – og ikke at plantene har kontakt i bakken. Men det er fordeler og ulemper med begge dyrkningsmetoder, sier Andersen til Dagligvarehandelen.

Med det nye regelverket vil man få like regler i hele Europa. I dag er det kun i Skandinavia vi dyrker tomat og agurk i sekker

– og det gjelder både økologisk og konvensjonell drift.

I EU-landene Finland, Sverige og Danmark har de allerede forhandlet frem en avtale som gir 10 års overgangsordning for alle som drev økologisk etter gammelt regelverk per juni 2017.

Sigaard Andersen tror ikke noen i Norge vil legge ned driften over natten på grunn av det nye regelverket.

– Men det forutsetter at det kommer en god overgangsordning, sier hun.

Unntaksbestemmelsene vil uansett ikke gjelde nye produsenter, og det gjør nyrekruttering vanskelig.

– Det krever nesten at man har et hus fra før eller bygger nytt. Og så god fortjeneste er det ikke når man dyrker økologisk tomat og agurk i Norge.

Håper på overgangsordning i 10 år

Marit Haugdahl

marit@dagligvarehandelen.no

Det nye kravet om å dyrke økologiske tomater og agurk i jord istedenfor i såkalt «avgrenset medium» kan bli en stor utfordring for norske produsenter, erkjenner seniorrådgiver Monica W. Stubberud ved Mattilsynets hovedkontor.

– Vi vil derfor forsøke å få aksept for en overgangsordning på 10 år, frem til 31. desember 2030, slik som Finland, Sverige og Danmark har fått, fortsetter hun.

Mattilsynet har vurdert at det nye forbudet mot «dyrking

i avgrenset medium i økologisk veksthusproduksjon» vil ha en vesentlig betydning for næringen. De skriver i høringsbrevet at det nye kravet trolig vil medføre en reduksjon av norsk produksjon av økologisk agurk og tomat på hele 99 prosent!

Tilsynet vurderer det som lite økonomisk lønnsomt eller praktisk å omgjøre eksisterende veksthus (der det dyrkes i sekker) til dyrking i jord. Veksthus er avansert og kostnadskravende å bygge, drifte og vedlikeholde.

Det er totalt 59 virksomheter med godkjenning for økologisk veksthusproduksjon i Norge.